

men livlig skildret. Som kildeskrift vil bogen blive benyttet fremover; men det havde netop af den grund været hensigtsmæssigt, om det i højere grad fremgik af udgaven, hvad der er Jens Sandholms ord, og hvad der er udgiverens kommentarer og referater af optegnelserne.

V. D.

H. P. Hansen: Spind og Bind. (Munksgaards forlag).

Den værdifulde bog om Midtjyllands husflid nævnes her, fordi den indeholder adskilligt af personalhistorisk interesse, skønt den i anlæg og grundsyn snarere bør regnes til folkemindelitteraturen. En væsentlig del af den beskæftiger sig med de omrejsende hosekræmmere, af hvem der gives en samling biografier. Også til uldhandelens historie finder man flere bidrag. For en mere indgående vurdering henvises iøvrigt til »Sprog og Kultur«, bd. 17, s. 61 f.

H. S.

Holger Willadsen: Bryndum-Vester Nebel. (Esbjerg 1947), ill., 246 s., kr. 15,—.

I de første godt hundrede sider samler fremstillingen sig om selve Bryndum sogn (Ribe a., Skast h.); en god part heraf er aftryk af udskiftningsdokumenter vedrørende byerne Bryndum, Giesing, Kjærsing, Astrup; dokumenterne er taget med i hele deres udstrækning med hele det tunge formular-apparat, og forf. har undladt at knytte mere end ganske korte bemærkninger til dem, ligesom de topografiske småstykker om de øvrige bebyggelser i sognet er lidet fyldige. Hertil kan føjes, at nogle billedunderskrifter for ikke-stedkendte er højst mangelfulde, f. ex. »Jens Maltesens Gaard«.

Den hist.-topografiske beskrivelse slutter med en skildring af kirken og præsterne. Det er beklageligt, at forf. ikke har fået mere ud af kirken; iflg. Trap: Danmark er det en overordentlig interessant bygning, som fortjente en smuk og indgående monografi, her er kun tilfældige brud-

stykker. I stykket om præsterne er der med held anvendt både en afskedsprædiken (1799) og selvbiografier af de sidste indehavere af embedet, og i øvrigt vrimler dette stykke med personhistoriske oplysninger. Desværre har bogen hverken indholdsfortegnelse eller register.

S. 137 begynder bogens hovedafsnit, en skildring af Bryndum-Vester Nebel kommunes styre fra 1841 til 1943, da sognene blev skilt ad i kommunal henseende. Det meste er korte biografier af samtlige sognerådsmedlemmer og deres arbejde i sognerådet, hist og her kommer der også bidrag til slægternes og gårdenes historie. Her er forf., trods nogen ubehjælpssomhed, på sin rette hylde. Støttet af en mængde fotografiske portrætter træder disse folkestyrets lokale forkæmpere levende frem for læseren, kraftige profiler, dygtige mænd, så forskellige og dog af én type: det er driftige, arbejdsomme vestjyder, dem, der opdyrkede den golde hede og skabte frugtbare marker og mange nye hjem.

Dette sidste afsnit gør bogen både læseværdig og interessant, og den belærer os om en rig og mærkelig udvikling i det danske folks historie omend kun med en sognekommunes perspektiv.

Henning Paulsen.